



Het vishotel uit de 3D-printer helpt vissen zoals de paling, stekelbaars en rivierdonderpad aan veilige plekken om te schuilen of te nestelen. © De Telegraaf

'Biodiversiteit in hoofdstad groter dan op de Veluwe'

Het krioelt van de beestjes in de grachtengordel: 'Mossel is Amsterdamse superheld'

AMSTERDAM - Boven en onder water, in de Amsterdamse grachtengordel krioelt het van de beestjes. „De biodiversiteit in onze hoofdstad is groter dan op de Veluwe”, zegt directeur Martijn Bosch van het Grachtenmuseum aan de deftige Herengracht. „Er zijn hier zo'n tienduizenden dier- en plantensoorten volgens stadsecologen. Twaalf van de opmerkelijkste dieren uit het centrum hebben nu een plek in ons museum gekregen, waaronder de zwanenmossel, de wolhandkrab en de rivierdonderpad.”



Paola van de Velde

Verslaggever cultuur (musea en tentoonstellingen)

[Luisteren](#)

[Delen](#)

23:00 uur | 15 juli 2025

Je staat er misschien niet zo bij stil, omdat we mosselen vooral met de Zeeuwse wateren associëren, maar in de Amsterdamse grachten leven naar schatting meer dan een miljoen mosselen. „Zij dragen bij aan de waterkwaliteit in de stad. Vooral de grote zwanenmossel kan tot wel 50 liter water per dag zuiveren. Je zou ze kunnen zien als onderdeel van het ambtenarenapparaat van de stad, die bijdragen aan het welzijn van de bewoners. Wij hebben ze daarom in het museum tot superheld gedoopt”, vertelt Martijn Bosch.

Familietentoonstelling in Grachtenmuseum Amsterdam

En dat het grachtenwater daadwerkelijk vrij schoon is, bewijst een andere onderwaterbewoner: de rivierdonderpad, legt tentoonstellingsmaker Marije Cornelissen uit. „Dit beestje, dat eigenlijk geen pad maar een vis is, en vooral waterpissebedden, watervlooien en kleine visjes eet, is een natuurlijke graadmeter van de waterkwaliteit.” Er zijn er nog niet veel, hooguit een honderdtal en je treft ze vooral in de Weespertrekvaart, zo leert de vrolijke familietentoonstelling ons.

Op de bel-etage van het zeventiende-eeuwse grachtenpand prijkt ook 'vishotel'. „Amsterdam kent al enige tijd een hotelstop, maar dat geldt niet voor vishotels”, grapt Martijn Bosch. Deze betonnen schuilplekken voor vissen komen uit de 3D-printer en worden in de nieuwe kademuren geplaatst.



Directeur Martijn Bosch van het Grachtenmuseum: „De grote zwanenmossel kan tot wel 50 liter water per dag zuiveren.“ © Barbara Kieboom

„Amsterdam kampte natuurlijk met veel oude kademuren die aan het verzakken waren en die worden vernieuwd. Maar in de oude kademuren zaten natuurlijk gaten en scheuren waarin visjes konden schuilen en nestelen. De fonkelnieuwe exemplaren zijn glad. Om de vissen toch een veilige plek te geven, zijn deze unieke vishotels bedacht. Normaal kun je die nooit zien, maar hier in het museum nu wel”, vult Cornelissen aan. „Vooral de stekelbaars maakt daar gretig gebruik van.”

Expositie 'Monomania' van Fiona Tan in het Rijksmuseum is les in empathie: 'Ik was behoorlijk geobsedeerd geraakt'



De bruine rat, de meeuw, gierzwaluw en halsbandparkiet hebben ook een tijdelijk plekje veroverd in het museum. Net als de elegante knobbelzwaan en de meerkoet. „Dat laatste beestje is een agressief type, maar wel duurzaam bezig”, wijst Bosch.

„Ze zijn de vuilnisophaler van de stad. Ze bouwen immers hun nesten van afval en hebben daarbij een voorkeur voor plastic. Die nesten gaan bovendien generatie op generatie mee. Stadsecoloog Auke-Florian Hiemstra heeft eens zo'n meerkoetnest ontleedt en ontdekte daarin, naast lege flesjes, rietjes, oude leesbrillen en mondkapjes uit de Covidperiode, zelfs wikkels van Marsrepen en Snickers die uit de jaren negentig stamden.”

Grappige feitjes en bijpassende kunst

Over elk dier vertelt de tentoonstelling leuke weetjes en grappige feitjes. Marije Cornelissen zocht bijpassende kunstwerken uit, die tussen de opgezette dieren staan. Zo zijn er keramieken beelden van fantasiedieren van kunstenaars Hanneke Giezen, maakt de bezoeker kennis met de meerkoet-fascinatie van Tobias Asser en kan hij hartelijk lachen om de foto's van Isabella Rozendaal, die Amsterdamse huisdieren op bijzondere wijze portretteerde. Zoals Babur, een Afghaanse windhond die op een bootje door de grachten vaart.



Babur, de Afghaanse windhond die over de Amsterdamse grachten vaart. © Isabella Rozendaal

„Wij hopen dat de mensen na het zien van deze kleine expositie eenmaal weer buiten met andere ogen naar de mooie grachten kijken”, zeggen Cornelissen en Bosch. „Er is zoveel te ontdekken. Al die beestjes met wie we onze leefomgeving delen, waar je niet altijd weet van hebt. Zoals ook deze twee 'expats': de Amerikaanse rivierkreeft en Chinese wolhandkrab. Die leven gewoon op de bodem van de grachten, terwijl het in China als delicatessen geldt. Deze krab staat dan ook op het menu bij diverse Chinese restaurants in Amsterdam.”

Van walvistanand tot luipaardkop en wolvenvacht: 'foute' souvenirs massaal ingeleverd



De tentoonstelling *Dieren aan de grachten* is t/m 23 november te zien.

Entertainment

Cultuur

Amsterdam

Dieren

Mosselen

Musea

Tentoonstellingen